

PLANLAMA STÜDYOSU I

Yrd.Doç.Dr.Işıl KAYMAZ

Ankara, 2018

Kültürel Peyzaj

- Kültürel peyzajın analizi nispi olarak doğal peyzajın envanteri ve analizine göre daha karmaşık olan; sosyal-kültürel-ekonomik-politik yapıya ilişkin bilgi ve yorumlama gerektiren bir aşamadır.
- Bu süreçte çalışma alanındaki paydaşların iyi analiz edilmesi gerekir. Paydaş görüşlerinin alınması da değerlendirme aşamasında faydalı olacaktır.
- Bu amaçla sözlü görüşmeler, gözlemler ve anet çalışmaları gerçekleştirilebilir.
- **Sosyo-Ekonomik Yapı**
  - Nüfus (Örneğin; Nüfus artış hızı ve yoğunluğu, merkez, belde, köy nüfusları, işgücü durumu, işgücünün ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı...)
  - Göç
  - Gelir durumu
  - Eğitim durumu
  - Turizm hareketliliği

Kültürel Peyzaj

- Aşağıda daha önceki yıllarda yapılmış öğrenci çalışmalarına ait örnekler yer almaktadır.

2. SİVAS İLİNDE SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER

2.4. Sektörel Dağılım

	1975	1977	1985	2005
Sektörler	%	%	%	%
Tarım	78	69	65	49,5
Sanayi	9,5	9,5	11	9
İnşaat	-	-	-	6,5
Ticaret	-	9	10	-
Hizmet	10	10	12	34,9
Diğer	2,5	2,5	2	-
Toplam	100	100	100	100

Tabloda iki eğilim görülmektedir. Tarımda çalışanların oranı azalmakta ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı her yıl artmaktadır. (STSO 2005)

2. SİVAS İLİNDE SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER

2.2 Göç

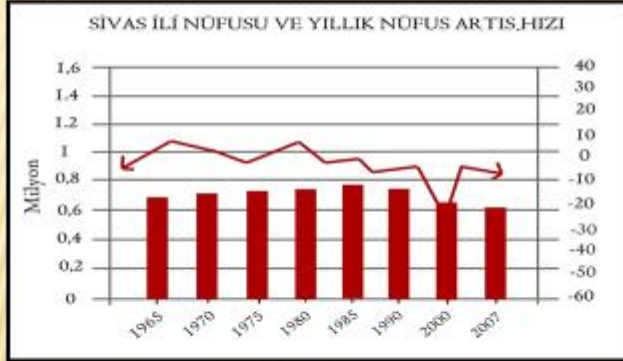
Sivas ilinde her yıl %2'den fazla bir nüfusun göç ile başka şehirlere gitmesi, şehrin geleceği açısından olumsuz etkidir. (TUİK 2011)

Kültürel Peyzaj

- Aşağıda daha önceki yıllarda yapılmış öğrenci çalışmalarına ait örnekler yer almaktadır.

2. SİVAS İLİNDE SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER

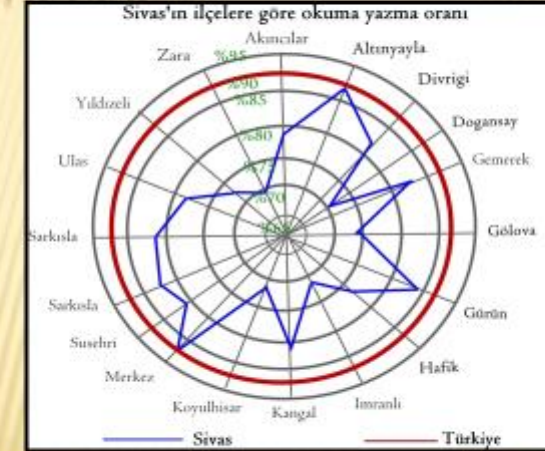
2.1 Nüfus

Nüfus olarak yıllar içinde bölgede artış gerçekleşmiş olsa da, Türkiye nüfus artış hızını 1965 yılından sonraki verilerde yakalayamadığı, genel olarak Türkiye'nin artış hızının 10 puan altında seyrettiği gözlenebilir. Bölgedeki nüfus özellikle 2000'li yıllarda artış kaybetmiştir. (TUİK 2011)

2. SİVAS İLİNDE SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER

2.2 Göç

Sivas ilinde okur-yazarlık oranı artsa da bu artışın Sivas'ın Merkez ilçesinden kaynaklandığı, merkez dışı ilçelerde ise okuryazarlık oranlarında geride kaldığı görülebilir. (TUİK 2011)

Kültürel Peyzaj

- **Kültürel Yapı**

- Arazi kullanımını ve arazi örtüsü (mevcut durum ve geçmişe ilişkin)
- Yerleşimler
- Ulaşım ağı
- Kültürel peyzajı biçimlendiren faaliyetler (Örneğin; Tarım (bitkisel üretim, hayvansal üretim), ormancılık, sanayi, turizm...)
- Tarihi, Kültürel ve Doğal varlıklar (Örneğin; tarihi alanlar, dini yapılar, geleneksel mimari, kültürel değerler, korunan alanlar, sit alanları, milli park, ÖÇK vb.)

Kültürel Peyzaj

- Yanda örneği görülen çalışma ,daha önceki yıllarda öğrenciler tarafından hazırlanmış, kent içi arazi kullanım değerlerinin dağılımına ilişkin bir çalışmayı göstermektedir.

Arazi Kullanım Değerleri (1985 Planının Günümüze Kadar Yapılan Tadilatlarla Revize Edilmiş Hali)

ADI	Alan (ha)	ORAN (%)	m ² /kg
AĞAÇLANDIRILACAK ALAN	343.02	0.15	0.08
AKARYAKIT	7.31	0.13	0.15
ASKERİ ALAN	104.19	1.88	2.08
BHA	47.67	0.85	0.95
BÖLGE PARKI	0.21	0.00	0.00
DİNİ TESİS	23.87	0.43	0.48
DERE	180.00	3.23	3.61
DEMİRYOLU	41.34	0.74	0.83
DEPO	4.55	0.08	0.09
MESLEK LİSESİ	10.03	0.18	0.20
İLKÖĞRETİM	8.24	0.15	0.16
ORTAÖĞRETİM	88.37	1.22	1.37
FUAR-KONGRE MERKEZİ	69.42	1.24	1.39
GÖLET	10.84	0.19	0.22
HALIK EĞİTİM MERKEZİ	0.09	0.00	0.00
HUZUREVİ	0.93	0.02	0.02
İDARİ TESİS	8.23	0.11	0.13
KANAL	1.88	0.03	0.04
KDİOÇA	28.16	0.50	0.56
GELİŞME KONUT ALANI	887.75	15.88	17.76
MESKİN KONUT ALANI	800.12	14.32	16.00
KSS	73.82	1.36	1.52
KÜLTÜREL TESİS	2.74	0.05	0.05
SPOR TESİSİ	78.11	1.40	1.56
MEYDAN	1.32	0.02	0.03
MEZARLIK	79.07	1.41	1.58

OSB	245.66	4.40	4.91
OTOPARK	4.77	0.09	0.10
PARK	977.30	17.49	19.33
PAZAR ALANI	0.66	0.01	0.17
SEPÜL	70.20	1.26	1.32
REKREASYON	373.22	6.71	7.30
RESMİ KURUM	209.34	3.76	3.99
SAGLIK TESİSİ	43.36	0.78	0.87
SOSYAL TESİS	41.32	0.74	0.83
SANAYİ TESİSİ	316.38	5.66	6.33
TEKNİK ALTYAPI	13.62	0.24	0.27
TARIM ALANI	116.62	2.09	2.33
TERMINAL	3.69	0.10	0.11
TİCARİT	120.34	2.16	2.42
TOPLUKONUT	4.35	0.08	0.09
TOPTAN TİCARİT	33.43	0.61	0.71
TURİZM TESİS ALANI	0.32	0.01	0.01
TURİZMOKUL	19.93	0.36	0.40
KENT İÇİ YOLLAR	543.02	9.75	10.90
TOPLAM	3583.67	100.00	111.77

Kültürel Peyzaj

Yapılacak anket çalışmalarında dikkat edilmesi gerekenler aşağıdaki gibidir.

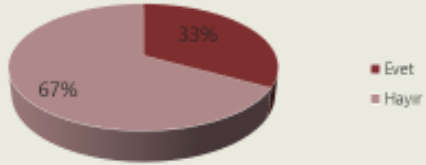
- Anket sorularının alan özelinde ve hedefe uygun olarak belirlenmesi.
- Anket sorularının anlaşılabilir ve cevaplandırılabilir olması.
- Soruların belirli bir hedefe yönlendirici nitelikte olmaması.
- Anket örnekleminin alandaki genel görüşü, kullanım biçimlerini vb. temsil edebilir olacak şekilde seçilmesi.
- Anketin yapılacağı kişi, grup ve yerlerin önceden belirlenmesi.
- Anket sorularının hazırlanırken birbirini tamamlayıcı olmasına dikkat edilmesi, kullanılacak analiz tekniklerine uygun seçeneklerin ve cevap biçimlerinin belirlenmesi, birbirleri ile karşılaştırılabilir ya da ilişki kurulabilir olması.

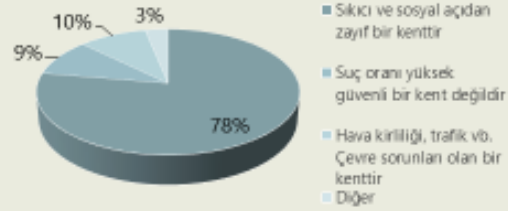
Kültürel Peyzaj

Aşağıdaki anket sorusu örnekleri daha önce Planlama Stüdyosu dersi kapsamında çalışılan Sivas için, öğrenciler tarafından oluşturulmuş ve alanda uygulanmıştır.

• Sivas şehir içi ulaşım açısından yeterli mi?

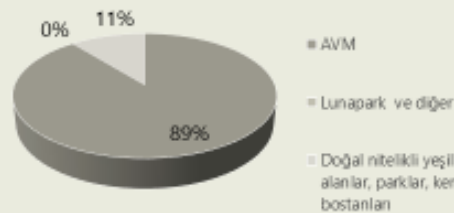
• Sivas'ın olumsuz özellikleri nelerdir?

• Sivas'ın olumlu özellikleri nelerdir?

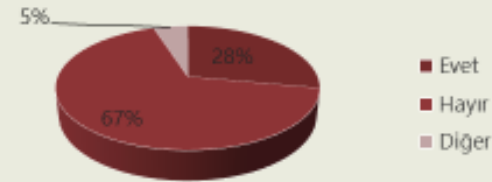

• Kızılırmak ve yakın çevresi için sizce neler öncelikli olarak yer almalıdır?

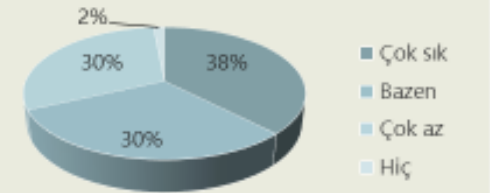

ANKETLER

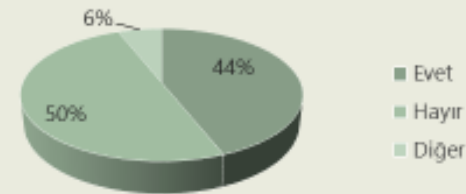
• Sivas'ta yeteri kadar sosyal ve kültürel alanlar var mı?

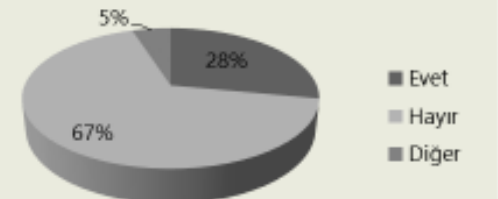
• Ne sıklıkla Sivas'taki tarihi mekanları ziyaret ediyorsunuz?

• Sivas'ın doğal ve kültürel zenginliklerinin yeteri kadar korunduğunu düşünüyor musunuz?

• Kızılırmak çevresindeki tarım alanları sizin için önemli midir?

Mevzuat

- Alanda daha önce yapılmış üst ölçekli planlama çalışmaları yürütülmüş müdür?
- Yapılan planlar, plan kararları ve hükümleri peyzaj planlamayı nasıl etkilemektedir?
- Alanda var olan doğal ve kültürel peyzaj birimlerine ilişkin yasal-yönetmelik mevzuat nedir? Fiziksel planlamaya nasıl etki eder.
- Mevzuat konusu yasa ve yönetmeliklerin «kopyala-yapıştır» biçiminde anlatımıyla değil; peyzaj planlamaya etki edecekleri sınırlamalar ve olanaklar yönüyle değerlendirilmelidir.
- Fiziksel planlamaya ilişkin olarak ilgili birimler ve otoriteler kimlerdir?

Görsel Peyzaj

- Alandaki görsel açıdan ilgi çekici noktalar ya da alanlar nerelerdir?
- Alanın görsel peyzaj karakterini ortaya koyan peyzaj özellikleri nelerdir?
- Görsel peyzaja ilişkin veri toplamada arazi gezisi şarttır.

Peyzaj Sörveyi

- Peyzaj sörveyine ilişkin çeşitli teknikler mevcuttur. Öğrenciler diledikleri teknikleri kullanabilirler. Farklı tekniklerin kullanılması sörveyin kapsamını zenginleştirecektir.
- Peyzaj ögelerinin kaydı, peyzaj sörveyi tekniklerinden biridir. Bu amaçla alandaki su kaynakları, sulak alanlar, topografik kaynaklar, tarihi ve kültürel kaynaklar, arkeolojik kaynaklar, yaban yaşamı, turistik/rekreasyonel servis alanları vb. kaynaklara ilişkin ögeler kodlanarak, hazırlanan öge kaynak formuna kodlanarak, arazi gezisi sırasında işlenebilir.
- Fotografik peyzaj sörveyi ise alana ilişkin genel bilgi verme ve değerlendirme amacıyla faydalı olan bir tekniktir.